

**Anàlisi dels processos d'interacció mediatitzats per una
WebQuest de C.Naturals en l'ensenyament i
l'aprenentatge de l'anglès com a llengua estrangera a
l'etapa secundària**

**Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura UB
PROGRAMA DE DOCTORAT ENSENYAMENT DE LENGÜES I LITERATURA
BIENNI 2004-2006**

Director de tesi: Dr. Juli Palou Sangrà

Autor: Lauro Delgado Sánchez

VII. CONCLUSIONS FINALS

Primer ens vàrem proposar un objectiu general que vam concretar en una gran pregunta i en d'altres objectius més específics a través també d'una sèrie de qüestions. Llavors vam dissenyar dues experiències amb alumnes i professors que ens havien de proporcionar les dades per respondre aquestes preguntes formulades al començament de la nostra investigació. Les situacions d'aprenentatge analitzades i descrites en aquesta tesi proporcionen informació per al disseny, implementació i avaluació de situacions d'aprenentatge de la llengua estrangera orientades socioculturalment. Els mapes de Micro-anàlisi de les situacions d'aprenentatge il·luminen els processos de nivell Micro de la interacció social amb l'objectiu de proporcionar exemples basats en la pràctica d'una pedagogia sociocultural.

Després de comprovar al capítol anterior fins a quin punt les conclusions a què hem arribat en ambdós casos ens aporten la informació esperada a continuació intentem establir relacions entre les dues experiències per poder entendre millor les teories i la pràctica de l'ensenyament i aprenentatge de la LE dins aquesta situació analitzada.

Els resultats de l'estudi d'aquesta investigació de treball amb la WQ "*Dangerous or endangered?*" ens indiquen que, malgrat que el context col·laboratiu de treball amb una WQ en LE pot crear excel·lents oportunitats per a l'aprenentatge col·laboratiu augmentant la interacció i el treball autònom dels estudiants, aquest context no fa que els estudiants justifiquin automàticament els seus arguments, facin hipòtesis o explorin el context d'aprenentatge. Per tal de millorar la qualitat de la interacció en el treball amb una WQ s'hauria de posar més èmfasi en l'ensenyament als alumnes de certes habilitats que augmentin l'efectivitat en la interacció i l'aprenentatge. Fóra bo facilitar que els alumnes prenguin consciència de les estratègies necessàries per a un aprenentatge compartit efectiu. Investigacions i projectes recents evidencien com l'entrenament dels estudiants en habilitats d'aprenentatge col·laboratiu pot millorar el seu ús d'explicacions durant la resolució col·laborativa de problemes⁹². Tampoc no

⁹² Peter Wegerif i Neil Mercer duen a terme el projecte "*Thinking Together*" a escoles de primària angleses. Les seves investigacions anteriors els han demostrat que si ensenyes els alumnes com parlar entre ells de manera efectiva, això millora el seu raonament, el seu aprenentatge i el seu treball col·laboratiu mentre treuen un millor profit de les seves activitats. El seu programa es porta a terme en contextos de treball amb ordinadors. Segons ells els ordinadors, tot i ser màquines, posseeixen un rol estrany que fa que els alumnes treballin sense l'amenaça i la pressió que poden sentir en contextos d'ensenyament tradicionals. Per a més informació consultar:

http://www.becta.org.uk/etseminars/presentations/presentation.cfm?seminar_id=30§ion=7_1&presentation_id=75&id=2608

podem oblidar la importància de la naturalesa de les activitats i del seu grau de complexitat i demanda per a la seva resolució. En aquest sentit hem pogut constatar que quan els alumnes han de produir i construir arguments que requereixen un major coneixement a nivell formal i funcional de la LE recorren més a l'ús de les funcions expositiva, hipotètica, experiencial i heurística de la llengua. El nostre estudi mostra la riquesa del discurs dels estudiants treballant en grup mentre usen l'ordinador com a eina per obtenir informació i processar textos. És a dir, el treball dels membres de la parella amb la tasca genera el seu ús de discursos diferents.

Tornant a les manifestacions dels professors, creiem que una WQ pot ser una eina interdisciplinària de treball interessant i adient per a l'ensenyament de la llengua anglesa des d'una perspectiva metodològica de tipus comunicatiu, que afavoreixi el treball col·laboratiu i impliqui els mateixos alumnes en els seus processos d'aprenentatge. El disseny de les WQ amb un guió clar de treball i unes ajudes adients (imatges, enllaços, recursos online, etc.) facilita l'autonomia i la responsabilitat compartida dels alumnes amb objectius clars i concrets. El professor, per la seva banda, pot assumir un altre tipus de rol diferent al de la classe tradicional. El professor en aquest tipus de pràctiques no és l'únic subministrador d'informació i direcció sinó que ha d'assumir les funcions d'assessor i ha d'animar a discutir i a decidir als alumnes en un camí vers l'autonomia progressiva en el seu propi aprenentatge. Això també significa que els professors s'han d'implicar per tal d'assolir els coneixements mínims necessaris sobre el disseny i ús d'aquesta i d'altres eines didàctiques basades en les noves tecnologies. Tal com hem vist, el nivell d'implicació dels docents en el disseny de les situacions d'aprenentatge (agrupament d'alumnes, materials, activitats, seqüència didàctica, etc.) és directament proporcional als resultats obtinguts i al grau de satisfacció i motivació de professors i dels alumnes. L'Elionor n'és un bon exemple al respecte quan ens explica com s'ho fa a partir de la seva pròpia experiència amb el treball amb escenes cinematogràfiques amb alumnes de batxillerat.

Encara sabem relativament poc sobre si les activitats basades en l'ordinador fan realment que l'aprenentatge d'una llengua estrangera sigui més fàcil o més efectiu que les mateixes activitats sense l'ordinador. És per això que calen més estudis per examinar millor encara l'ús de la llengua per part dels alumnes mentre treballen amb la tecnologia. Especialment, és necessari identificar tasques específiques que necessitin l'ús dels ordinadors i augmentin l'ús dels alumnes de l'anglès a través de la participació en pràctiques socials mediatades per l'idioma amb el suport informàtic. Seguint en la línia

de la nostra investigació creiem que seria interessant experimentar amb una WQ amb un grup-classe dins l'aula per observar sistemàticament els seus efectes en la interacció i en els processos d'aprenentatge. Això també ens permetria fer un contrast amb el nostre estudi. D'aquesta manera es podrien revisar i millorar els principis i les estratègies emprades tant en el disseny d'aquesta aplicació informàtica com en la seva implementació.

Els professors han de centrar els seus esforços en el disseny de situacions, seqüències i activitats que condueixin vers l'aprenentatge col·laboratiu del llenguatge. La gestió de contextos d'aprenentatge en què els alumnes i professors complementin les seves habilitats, experiència i coneixements de manera conjunta ha de formar part d'una base de principis didàctics compartits pels professors de llengua.

Si volem canviar l'educació hem de facilitar que el professorat i els contextos a on aquest interacciona també canviïn. La formació personalista i aïllada dels professors pot originar experiències d'innovació però difícilment originarà una innovació de la institució i de la pràctica col·lectiva d'un grup de professionals. És necessari tendir vers una progressiva substitució de la formació estàndard per una que s'acosti a les situacions en el seu propi marc, és a dir, a la pràctica de les institucions educatives. Cal responsabilitzar els protagonistes de la seva pròpia formació afavorint la feina dels grups col·laboradors, els grups de projectes, els grups d'intercanvis d'idees o experiències i els equips autònoms d'investigació sobre la pràctica educativa. L'estructura organitzativa de la formació ha de canviar per introduir la formació dins les escoles i crear un model en què el professorat tingui un paper molt rellevant en la planificació, execució i avaluació dels processos de formació.

A l'hora d'abordar aquestes qüestions professors i investigadors poden utilitzar diferents mètodes d'investigació. A partir de la nostra experiència fem clarament una aposta per dedicar un especial esforç als següents mètodes: els informes dels professors, la investigació-acció, les entrevistes i els estudis etnogràfics d'observació. Justament han estat els dos darrers els que ens ha proporcionat les dades amb què hem treballat en aquesta tesi.

Els informes dels professors sobre les seves experiències a l'aula normalment prenen la forma narrativa i inclouen els propis sentiments del professors i les seves intencions així com una relació del que ha passat tal i com ells ho han viscut. També poden contenir algun tipus d'avaluació dels resultats o dels processos, exemples del treball dels alumnes, comentaris dels alumnes sobre l'activitat, extractes sobre la

planificació curricular, etc. Els avantatges d'aquests informes són la repercussió i aplicabilitat directa sobre el mateix professor que redacta l'informe i sobre altres professors que poden trobar en aquest document un instrument altament intel·ligible i pràctic per a la seva pròpia situació.

La investigació-acció, per altra banda, és un enfocament que resulta ideal per a una implicació major de professors i investigadors. La investigació-acció és un procés sistemàtic de canvi del mateix investigador i de les situacions a les que hi treballa. Aquest és un procés molt adient per a situacions a les quals es vol produir algun tipus de coneixement i de canvi de la realitat educativa de manera situacional. Els professors col·laboren i avaluen les seves pràctiques conjuntament; prenen una major consciència de les seves teories personals; articulen una concepció compartida de valors; proven noves estratègies per adequar aquests valors a les seves pràctiques; enregistren el seu treball de manera intel·ligible per a d'altres professors i d'aquesta manera desenvolupen una teoria compartida sobre l'ensenyament a través de la seva pràctica investigadora. Amb aquesta metodologia els individus involucrats també poden esdevenir, si més no, persones amb una gran capacitat per reflexionar sobre tot allò que succeeix a l'aula. Les persones aprenem millor i apliquem amb més afany el que hem après quan ho fem nosaltres mateixos.